

WB51 Wanneer maakt overbevolking jouw wereld onleefbaar? Opdracht gemaakt door Henk Frencken, ICLON

Suggesties voor het inzetten van het filmpje

Het filmpje kan het beste vooraf en zonder commentaar worden bekeken.

Leerdoel

Deze les is geschikt voor leerlingen vanaf 4 Havo / VWO die aardrijkskunde, economie of biologie in hun pakket hebben.

Na afloop van de opdrachten kunnen de leerlingen:

- Exponentiële bevolkingsgroei in hun eigen termen beschrijven.
- Voorbeelden geven van zin en onzin in de discussies over de groei van de wereldbevolking.
- Een aantal belangrijke personen en termen rond overbevolking kort in eigen woorden beschrijven (Malthus, experiment van Calhoun, overbevolking, bevolkingsdruk, etc.)

Didactische opzet

Bij dit filmpje zijn drie opdrachten gemaakt. De eerste opdracht sluit nauw aan bij het filmpje en gaat in op de psychologie van 'overbevolking'. Leerlingen bepalen op hun gevoel wat ze als ultieme 'overbevolking' ervaren.

De tweede opdracht zet de term overbevolking in een (meer) wetenschappelijk perspectief, weer met het filmpje als uitgangspunt. Deze opdracht appelleert minder aan het gevoel, en meer aan de ratio rond de term overbevolking.

De derde opdracht tenslotte besteedt aandacht aan het doemdenken dat met de term 'overbevolking' gepaard gaat. Door twee Youtube filmpjes tegenover elkaar te zetten kan de manier worden besproken waarop op onderzoek gebaseerde feiten kunnen worden gebruikt om een gevoel van urgentie of paniek op te roepen.

De drie opdrachten kunnen na elkaar gedaan worden, maar functioneren ook uitstekend los van elkaar.

Opdracht 1

Nadat je het filmpje gezien hebt kun je jezelf ongetwijfeld situaties herinneren of voorstellen waarbij je het gevoel had dat je medemensen nu toch écht te dicht in de buurt kwamen.

De klas wordt in groepen van vier verdeeld. In je groep bespreek je van dat soort irritante situaties. Het beste (of eigenlijk het meest irritante... ;-)) voorbeeld uit de groep zet je in

één zin op papier (“wachten op de bus met drie klassen brugklassers om je heen”.) Daarna komen klassikaal alle zinnen op het bord (of starboard, of... etc.)

Vervolgens vindt er een discussie plaats over wat de *Vijf Meest Irritante Voorbeelden van Overbevolking* zijn. De bedoeling is, dat de klas tot een ranking komt: *Op nummer vijf van de Vijf Meest Irritante Vormen van Overbevolking vinden we:*

Opdracht 2

In 1962 deed de experimenteel psycholoog Calhoun proeven met ratten. Hij zette steeds meer ratten in hetzelfde hok en bestudeerde systematisch hun gedrag. Boven een bepaalde bevolkingsdruk begonnen de ratten sterk agressief gedrag te vertonen. Zijn onderzoek werd en (en wordt...) vaak aangehaald om de verschrikkelijke gevolgen van de overbevolking voor de mensheid breed uit te meten.

Echter, in het filmpje zie je véél meer mensen die *niet* geïrriteerd raken. In tegenstelling tot de hoofdpersoon, die er op het laatst niet meer tegen kan. Hoe kan dat?

Via deze link: www.ecri.nl/media/publications/minder-ruimte-meer-samenwerking.pdf kun je een artikel lezen van prof. Harry van Dalen met de titel: *Minder ruimte, meer samenwerking?* Zoek op bijv. Wikipedia eventueel een aantal namen, termen en begrippen op, zoals Malthus, overbevolking, demografie, etc. die in het artikel voorkomen.

Bekijk nu nogmaals het filmpje. Bespreek nu in je groep waarom bijna iedereen in het filmpje zo lekker relaxed bleef. En waarom viel jou als kijker dat eerder niet op, maar wel het stressgedrag van de hoofdpersoon? De uitkomsten worden klassikaal besproken.

Opdracht 3

Bekijk het volgende filmpje op Youtube: www.youtube.com/watch?v=9_9SutNmFk
Bekijk daarna ook dit filmpje: www.youtube.com/watch?v=CT6NcjB3HBk
(pas op: dit filmpje bevat beelden die als schokkend ervaren kunnen worden.)

Beide filmpjes geven een beeld van de toenemende wereldbevolking en hebben ten doel te waarschuwen voor de gevolgen daarvan. Bespreek welk van de twee filmpjes daarin *naar jullie mening* het effectiefste is, en waarom.

Nog wat achtergrondinformatie.

Een artikel uit de Volkskrant:

http://www.volkskrant.nl/archief_gratis/article869118.ece/ALS_RATTEN

“De vraag of Nederland vol is, laat zich niet alleen maar beantwoorden vanuit de wetenschap. Het gaat vooral om het sardientjes-gevoel.”

Een artikel in het Engels uit de Science Daily met weer een andere blik op hetzelfde onderwerp:

www.sciencedaily.com/releases/2009/06/090604144324.htm

“Increasing population density, rather than boosts in human brain power, appears to have catalysed the emergence of modern human behavior”.

Een kaartje op de website van de BBC, dat de bevolkingsgroei van wereldsteden laat zien over de laatste vijftig jaar.

<http://news.bbc.co.uk/2/shared/spl/hi/world/06/urbanisation/html/urbanisation.stm>

Tenslotte een grappig kaartje van de Verenigde Staten, waarop als maat voor de bevolkingsdichtheid de afstand wordt genomen tot de dichtst bijzijnde McDonald.

http://media.weathersealed.com/maps/mcd_us_high_9_25.jpg